

β) έξετυπώθη και άπεστάλη εις τούς λειτουργούς τής στοιχειώδους έκπαιδεύσεως Έρωτηματολόγιον περι γεωργικου βίου του λαου και κατ' έθιμον πυρων μετα σχετικης συστατικης έγκυκλιου τής 'Ακαδημίας δια την έναρξιν συντάξεως Λαογραφικου "Ατλαντος τής 'Ελλάδος

Ε'.— Εις την Βιβλιοθήκην του Κέντρου, περιλαμβάνουσιν βιβλία και περιοδικά λαογραφικου κυρίως περιεχομένου, εισήχθησαν 100 τόμοι περιοδικων, βιβλιων και φυλλαδιων (άρ. 4650-4750) εξ αγορας, ανταλλαγής προς την Έπετηρίδα του Κέντρου και δωρεων.

ΣΤ'. **Έπιστημονικά Συνέδρια.**— Το Κέντρον άντεπροσωπεύθη εις τα έξις έπιστημονικά Συνέδρια: 1) Εις το Α' Διεθνές Κυπριολογικόν δια του Διευθυντου κ. Δημ. Οικονομίδου και των συντακτων: Κων. Ρωμαίου και Άννης Παπαμιχαήλ, οτινες προέβησαν εις σχετικας ανακοινώσεις, και 2) εις το εν Βουκουρεστίφ συνεληθόν Ε' Διεθνές Συνέδριον δια την έρευναν των λαϊκων διηγήσεων δια του συντάκτου κ. Στεφ. Ημέλλου, οστις προέβη και εις σχετικην ανακοίνωσιν. Ο διευθυντής κ. Δημ. Οικονομίδης και η συντ. δ/ις Άννα Παπαμιχαήλ συμμετέσχον επίσης εις αυτό μόνον δια τής αποστολής των λαογραφικων των ανακοινώσεων, αιτινες θα δημοσιευθου εις τα Πρακτικά του εν λόγω Συνεδριου.

Ζ'.— Τας συλλογας υλικου εις την Βιβλιοθήκην του Κέντρου, ευρύτατα γνωστου ου μόνον παρ' ημιν, αλλά και εις το διεθνές επιστημονικόν κοινόν, έχρησιμοποίησαν αρκετοι ημετεροι και άλλοδαποι λαογράφοι έρευνηται. Προς τούτοις παρεσχέθησαν και δι' άλληλογραφίας επιστημονικαι πληροφορια επί διαφόρων λαογραφικων θεμάτων.

Έν Αθήναις τή 10η Δεκεμβριου 1969

Ο Διευθυντής
Δημ. Οικονομίδης

Γ'.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτικόν σημείωμα

περι των πεπραγμένων του Κέντρου κατά το έτος 1969.

Το έπιστημονικόν προσωπικόν του Κέντρου εξακολουθει να είναι ολιγαριθμότατον. Έπί οκτώ οργανικων θέσεων είναι από ετων κεναι αι πέντε. Έπί πλέον, από του θέρους του 1968, μη ανανεωθείσης εκτοτε τής αποσπάσεως των, έστερηθημεν και των δύο εκτάκτων συνεργατων οι οποιοι υπηρέτουں άλλοτε παρ' ημιν ως άπεσπασμένοι εκ τής Μέσης Έκπαιδεύσεως. Η εν άβεβαιότητι άναμονή ενισχύσεως του Κέντρου εις προσωπικόν και έξευρέσεως των αναγκαιούτων οικονομικων πόρων δεν επιτρέπει την επιθυμητήν διεύρυνσιν και ανάπτυξιν τής δραστηριότητός του. Πέραν των τρεχούσης φύσεως έργασιων (τάς οποίας μεγάλως δυσχεραίνει η επί μήνας άναμονή έγκρίσεως του προϋπο-

λογισμού και αί άφόρητοι γραφειοκρατικοί διατυπώσεις) μέ πολλήν προσπάθειαν άνταποκρινόμεθα εις τās άνειλημμένες ήδη ύποχρεώσεις, κυριωτέρα τών όποίων είναι, ώς γνωστόν, ή επιστημονική παρουσίασις και άξιοποίησις του θησαυρου τών βιβλιοθηκών και τών άρχείων τών Μετεώρων.

Έπραγματοποιήθη και έφέτος έρευνητική άποστολή εις Μετέωρα. Ταύτης μετέσχον ό διευθυντής και οι τρεις συντάκται του Κέντρου, καθώς και ειδικός φωτογράφος. Αί έργασίαι, διαρκέσαι τρεις όλας εβδομάδας (26 Σεπτ. - 16 Όκτ.), διεξήχθησαν κυρίως εις τήν Μονήν Βαρλαάμ, έν μέρει δέ (και μόνον άναγνωριστικώς) και εις τήν Μονήν Άγίου Στεφάνου. Η έπεξεργασία και συμπλήρωσις της ύλης δια τόν ύπό έκτύπωσιν Β' τόμον του *Καταλόγου τών Χειρογράφων τών Μετεώρων* καθίστα άπαραίτητον τήν έξ ύπαρχής άναψηλάφησιν του όλου ύλικου. Εις τήν Μονήν Βαρλαάμ ό Ν. Βέης ειχε καταγράψει πρό έξηκονταετίας 267 κώδικας. Έκ τούτων όμως 65 κώδικες δέν άνευρέθησαν κατά τās τελευταίας άπογραφάς του έτους 1953 και 1959. Εις τά πρακτικά της γενομένης τότε άπογραφής οι 65 ούτοι κώδικες άναγράφονται ώς μη εύρεθέντες, προστίθενται όμως ώς επί πλέον εύρεθέντες (και ύπό νέον αύξ. άριθμόν καταγραφέντες) άλλοι 36. Μετά έπισταμένην διερεύνησιν βιβλιοθηκών, έρμαρίων, συλλογής έντύπων, προθηκών κλπ., ένδελεχής έλεγχοσ έπέτρεψε τήν άναγνώρισιν, ταύτισιν και έπαναταξιόμησιν τών κωδίκων της Μονής, εις τρόπον ώστε οι φερόμενοι ώς άπολεσθέντες 65 κώδικες νά περιορισθοϋν εις 9 (οί δέ πράγματι πλεονάζοντες εις 14). Άπό δέσμασ άταυτίστων σπαραγμάτων άνεσύρθησαν και έταυτίσθησαν τμήματα ή μεμονωμένα φύλλα έκπεσόντα από τούσ ύπάρχοντασ κώδικας, ούτω δέ πολλοί τούτων έπανσαν πλέον νά είναι κολοβοί ή άκέφαλοι. Δεκάδων κωδίκων συνετάχθη νέα περιγραφή, πάντων δέ τών ύπολοίπων ήλεγχθησαν και συχνάκις συνεπληρώθησαν αί ύπάρχουσαι περιγραφαί. Η φυλλομέτρησις και μελέτη 300 περίπου κωδίκων και άδεσπώτων σπαραγμάτων έπέτρεψε νά έπισημανθοϋν, νά έπιλεγοϋν και νά φωτογραφηθοϋν ύπέρ τās 10.000 σελίδες χειρογράφων κωδίκων (φωτογραφικαί λήψεις 5.489). Άντιπροσωπευτικά δείγματα εικονογραφημένων χειρογράφων έφωτογραφήθησαν εις έγχρώμους διαφανείας (slides 71). Έφωτογραφήθη έπ σης όλόκληρον τό άρχειον έγγραφών της Μονής Βαρλαάμ (ύπέρ τά 1.000 έγγραφα, λήψεις 2.587).

Κατόπιν τών άνωτέρω κατέστη δυνατόν νά δοθῆ ή έντολή της έκτυπώσεωσ τών στοιχειοθετημένων ήδη ύπερεκατόν σελίδων του Β' τόμου του *Καταλόγου τών Χειρογράφων τών Μετεώρων* και νά προχωρήση ή έκδοσις μέχρις ολοκληρώσεωσ του καταλόγου τών κωδίκων της Μονής Βαρλαάμ.

Έκ τών άλλων δημοσιευμάτων του Κέντρου έπροχώρησαν ίκανοποιητικώς τά *Χαράγματα του Παρθενώνος* και άποπερατοϋνται όσονούπω καθυστερημένοι τόμοι της *Έπετηρίδοσ*.

Εις τό άρχειον μικροταινιών (microfilms) και φωτογραφιών έκ χειρογράφων κωδίκων, ιστορικών έγγραφών και σπανίων έντύπων προσετέθη νέον ύλικόν έκ Μετεώρων, καθώς και έκ διαφόρων βιβλιοθηκών ή άρχείων του έσωτερικου και του έξωτερικου.

Εις τήν βιβλιοθήκην του Κέντρου εισήχθησαν κατά τό λήξαν έτος (έξ άνταλλαγών και δωρεών ή έξ άγοράσ) 212 τόμοι βιβλίων και περιοδικών (άριθ. βιβλίου είσαγωγής 4363 - 4574).

Τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τοῦ Κέντρου, πέραν τῶν ὑπαλληλικῶν του καθηκόντων καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ προγράμματος ἐργασιῶν τοῦ Κέντρου ἐπιδόσεώς του, εἶχε κατὰ τὸ τελευταῖον χρονικὸν διάστημα, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ποικίλην ἄλλην ἐπιστημονικὴν δραστηριότητα.

Ὁ συντάκτης Βασ. Σφυρόερας ἀνηγορεύθη (19-2-1969) ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑφηγητῆς εἰς τὴν ἔδραν Ἱστορίας τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, ἤρχισε δὲ καὶ τὰς παραδόσεις του ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνός.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἔδωσε διάλεξιν εἰς Θεσσαλονίκην (15-3-1969) μὲ θέμα «Ὁ κόσμος τῶν Φαναριωτῶν, φυτῶριο ἠγετικῶν στελεχῶν. Φαναριώτικα ἐγχειρίδια πολιτειολογίας καὶ πολιτικῆς». Παρουσίασε δὲ καὶ δύο δημοσιεύματα: μίαν «Ἐγκωμιαστικὴν Ἀκολουθίαν εἰς τοὺς τρεῖς ἱεράρχας Μελέτιον Πηγᾶν, Μάξιμον Μαργούνιον καὶ Γαβριὴλ Σεβῆρον, ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Ματθαίου Μυρέων» (Πρακτικά Β' Κρητολογ. Συνεδρίου, τ. Γ', σ. 368 - 411) καὶ πολυσέλιδον πραγματεῖαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορικὰ καὶ τοπογραφικὰ τοῦ μεσαιωνικοῦ κάστρου τῶν Ἰωαννίνων», καταχωρισθεῖσαν εἰς «Χαριστήριον Ὁρλάνδου» (τ. Δ', σ. 439 - 515), ἐκδοθεῖσαν δὲ καὶ αὐτοτελῶς.

Ὁ συντάκτης Χρ. Πατρινέλης ἐδημοσίευσε πραγματεῖαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Κυριακὸς ὁ Ἀγκωνίτης. Ἡ δῆθεν ὑπηρεσία του εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ καὶ ὁ χρόνος τοῦ θανάτου του» (Ἐπετηρὶς Ἐτ. Βυζ. Σπουδῶν, 36, 1968, σ. 152 - 160), δευτέραν ὑπὸ τὸν τίτλον «Κρηῆτες συλλέκται χειρογράφων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀναγεννήσεως» (Πεπραγμένα Β' Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τ. Γ', 1968, σ. 202 - 206), καὶ τρίτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρωτοψάλται, Λαμπαδάριοι καὶ Δομέστικοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (1453 - 1821)», περ. Μνημοσύνη 2 (1969), σ. 64 - 93. Ἐδημοσίευσεν ἐπίσης βιβλιοκρισίας εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἑλληνικά» (τ. 21, 1968, σ. 417 - 420) καὶ «Ἀθηνᾶ» (τ. 70, 1968, σ. 331 - 333).

Ὁ Διευθυντὴς καὶ οἱ τρεῖς συντάκται τοῦ Κέντρου μετέσχον τοῦ Α' Διεθνoῦς Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου (14 - 19 Ἀπριλίου 1969) δι' ἰδίας ἕκαστος ἐπιστημονικῆς ἀνακοινώσεως. Λ. ΒΡΑΝΟΥΣΗΣ μὲ θέμα: Λαυρέντιος Παλαιολόγος, ἕνας ἄγνωστος ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου στὶς αὐλὲς τῆς Δύσεως κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος.— Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ μὲ θέμα: Ἡ ἐκ τῆς βυζαντινῆς Ἀκριτιῆδος ἐξάρτησις τῶν ἀκριτικῶν ὀσμάτων καὶ παραδόσεων τῆς Κύπρου.— Β. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ μὲ θέμα: Συμμετοχὴ Κυπρίων εἰς τὴν «Ἰωνικὴν Φάλαγγα» τοῦ 1821.— ΧΡ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗΣ μὲ θέμα: Ἱερόθεος Κουκουζέλης, Κύπριος κωδικογράφος τοῦ 16/17ου αἰῶνος.— Ἐκ τούτων οἱ δύο πρῶτοι παρέστησαν καὶ προσωπικῶς εἰς Κύπρον καὶ παρηκολούθησαν τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου.

Ἀθῆναι, 15 Δεκεμβρίου 1969

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Λ. Βρανούσης